

Blandede historiske Noticer og litteraire Efterretninger.

1.

Noget om Christiern Pedersen.

Da denne vor ældste egentlige Forfatter og Litterator have vi, ligesom om saamange af vore ældre og nyere navnkundige Mand, kun yderst magre og ufuldstændige personlige og biographiske Efterretninger. Hans Fødested og Fødselstid kendes ei engang med Visshed; og man har længe ogsaa været usikker om hans Dødsaar og sidste Opholdssted og Stilling; skøndt Nogle berettebe, at han var død omtrent 1554 som lutherisk Landebyspræst i Kirke-Helsingø i Sjælland; af hvilket sidste Navn der gives meer end een Kirkeby i Sjælland; (jof. Olivarii Vita P. Eliæ. p. 93.) Andre derimod (f. Ex. Hvitfeldt II. 1548) havde den rigtigere Beretning, at han var død hos sin Slægt i Helsingø 1554. (jof. D. Mag. I. S. 45.) Ved Benyttelsen af de gamle Tingbøger fra det 16de Aarhundrede, der bevares i Helsingørs Raadstue-Archiv, har Hr. Justitsraad P. B. Jacobsen været i Stand til at bringe historisk Visshed i de sidstnævnte Omstændigheder, og efter hans Uddrag af disse samtidige Kilder kan følgende meddeles. — Christiern Pedersen har tilbragt sin sidste Levetid (maaskee 10 Aar) i Helsingø, Holbo Herred, hos Præsten Peder Andersen, der var af hans Slægt. At hans Aar paa den Tid have været temmelig ringe, synes tydeligt nok; dog sees, at han ikke har været ganske uden Giendoms-3 Aaret 1551, og de to nærmest følgende Aar, mødte »Mester Christiern Pedersen, Cannik i Lund«, flere Gange paa Helsingørs Bys-ting, i Anledning af et Huus i denne Stad, der tilhørte en vis Hans Hofmand sammesteds, men hvori Christiern Pedersen havde Pant, og fordrede Giendomsfføde paa Huset, da han ikke kunde faae Gielden betalt. Endnu i Begyndelsen af 1553 mødte han selv flere Gange paa Tinget; men længere hen i samme Aar paa hans Vegne hans Svoger (o: Svigerføn) Bastian Hülsebrock, Borger i Malmø, hvor Christiern Pedersen har boet under og efter Grevens Feide, og 1532—34 ladet Bøger trykke i sit eget Bogtrykkeri, som han fra Antwerpen havde ført med sig. [See mine »Bidrag til en Historie og Sprogskildring af de danske Bøker-

oversættelser i det XVI. Aarhundrede, p. 44.] Den 12te Martz 1554 omtales Mester Christiern som „salig“; og hans af Magn. Matthiæ angivne Dødsdag, den 16. Jan. 1654, kan saaledes vel antages som rigtig. Smidlertid vedvarede bemeldte Sag, og flere andre, der vedkom Christiern Pedersens Midler, endnu i nogle Aar derefter ved Byttinget i Helsingør. Saaledes havde Borgmesteren Sander Keyel, (som det synes paa en „Povel Wynsters“ Begne) paa Grund af to, i sin Tid af Chr. Pedersen udstedte Breve (formodentlig Gieldsbreve) ladet gjøre „Besætning“ (3: Arrest, Forbud) imod bemeldte Bastian i Malmø. En Laurig Hofmand, der var Chr. Pedersen 163 Daler skyldig, negtede at betale Bastian denne Gield, paa Grund af et Krav, han gjorde paa nogle Bøndergaard i „Byding“ Herred (Gjordinge, Gionge Herred, i Skaane), i Følge en Haandskrift, som Chr. Pedersen skulde have givet ham. Præsten i Helsingør, „Hr. Peder Andersen“ (der etsteds nævnes som hans „Frænde“, og længere hen omtales som Provst) fremkom for Retten med en Fordring i hans Bo paa 100 Daler, for Mester Christierns „Underhold med Mad, Øl og Seng i 10 Aar“, og støttede sig derhos paa en Haandskrift, som, med Chr. Pedersens Minde, da denne „formedelst sin Skrøbelighed ikke kunde skrive selv paa den Tid“, skulde være affattet og nedskrevet af en anden Person. Biskoppen, P. Palladius, tog sig endeel af Hr. Peder Andersen i denne Sag, og mødte selv eengang tilligemed ham paa Helsingørs Bytting. — Endelig, hvad der slaaer ind i Literaturhistorien, lod Herluf Trolle, Embedsmand paa Krogen, tiltale Bastian Hülsebroch, fordi denne havde, hos Præsten Peder Andersen, ladet afhente sin Svigersfader Mester Christierns Bøger, som H. Trolle i Kongens Navn havde lagt Bestag paa, „Riget til Bedste.“ Bastian vidste i den Henseende ikke at undskyde sig; og hvor slet en Medfart Bøgerne havde lidt, sees af Hr. Peder Andersens Forklaring: at Bastians Dreng, (Tjenestekar) som hentede Bøgerne i Helsingør og førte dem til Kiøbenhavn, „samme Tid skar af Danmarks Kronike først foran udi 6 eller 7 Sexterter (Læg Papir), item midt udi 5 eller 6, og bag udi Bogen 7 eller 8 Sexterter“; (Det har saaledes været et anseeligt Bind.) — Denne sidste Sag, saavel som den med Sander Keyel, omtales ikke senere i Tingbøgerne; men de andre vedvarede endnu i lang Tid, og saaledes, at i det mindste den med Laurig Hofmand vendte sig til Bastians Fordeel. At Chr. Pedersen havde oversat Spangenberg's tydske Postill, sees af et Privilegium paa 5 Aar, som Christian III. 1555 gav Svigersønnen „Bastian Hülsebroch“ i Malmø, der vilde lade denne oversatte Postill trykke. (Cancellie-Registr. VI. 497.)

2.

En Codex af Saxo i Sverrige i det 17de Aarhundrede.

Bibliothekaren, Prof. J. H. Schröder, har i et Møde af det Kongel. svenske „Vitterhets, Histor. och Antiquitets Academie“, i Januar 1840, oplyst den hidtil neppe bekjendte Omstændighed, at endnu saa seldigt, som i Midten af det 17de Aarhundrede, har et Haandskrift af Saxo Grammaticus ei allene været i Behold i Sverrige; men endog bevaret i en offentlig Samling. I den herom meddeelte Underretning gjør Prof. Schröder bl. a. opmærksom paa, at den yderlige Sielighed af Codices af Saxo allerede i Begyndelsen af det 16de Aarhundrede, som er oplyst af Chr. Pebersen i Fortalen til hans Udgave af 1514, bestyrkes derved, at man i intet af de kundste Erkebiskoppers og Kannikers Testamenter, lige fra Erkebisp Absalons af Aar 1201 (ikke „1207“) indtil G. B. Birgers af 1519, hvor bog af og til Haandskrifter forekomme, finder nogen Saxo. Til et af de svenske Klosterbibliotheker mener han, at den Codex maa have reddet sig, som den ivrige Antiquar, Sognepræsten til Fresta og Hammarby i Upsala Stift, Martin Aschaneus, eiede, og som ved hans Død i Aaret 1641, „paa Kongelig Befaling indfordredes til Rigets Archiv.“ I bemeldte Aar er af Rigsantiquaren Jon Håkanson Grefse en Fortegnelse forfattet over de Bøger, som han, efter Formynder-Regjeringens Befaling, „havde annammet af sal. Hr. Mart. Aschanei, for-dum Antiquarii, efterladte Enke, til at forvares i Rigsens Archiv.“ Her forekommer, iblandt andre Haandskrifter „med gammel Stil paa Pergament“, tilligemed Sto Klosters Hymnale, Chronica Bedæ, Chronica Cornelii de bellis Troianorum, o. s. v. ogsaa „Chronica Saxonis, veteri Stylo romano.“ Det ubehageligste ved denne Efterretning er, at der vel, iblandt det forrige Antiquitets-Collegii Haandskrifter paa det Kongl. Bibliothek i Stockholm, endnu forefindes nogle af Aschanei Haandskrifter; men en Codex af Saxo søger man blandt dem forgieves.

Husevinges Danske Dombog.

De gamle Herredagsdomme og Landstingsdomme ere vigtige Kilder for den danske Retshistorie, og indeholde ikke mindre vigtige Oplysninger til Landets og Folkets Historie i Almindelighed og Personahistorie

i Særdeleshed. Ikkebestomindre er denne rige Kilde hidtil lidet benyttet, fordi det kun er et meget ringe Antal af disse Domme, der er blevet trykt." Med disse Yttringer, som Enhver, der er bekendt med den danske Historie og dens Literatur, vil stadfæste, begynder Forordet til en i Slutningen af 1841 trykt „Prøve af et Udvalg af gamle danske Herredags- og Landstings-Domme", (12 Sider i Quart) hvorved Hr. Statsraad og Prof. J. E. Kolberup-Rosenvinge bebuder et Foretagende af høj Interesse for Danmarks uboorstes Stats- og Retshistorie i Slutningen af det 15de, men særdeles i det 16de og Begyndelsen af det 17de Aarhundrede: Udgivelsen af de vigtigste, hidtil utrykte danske Herredags- og Landstingsdomme, fra bemeldte Tidrum. Som bekendt har man (fornemmelig blandt det store Kongelige Bibliotheks Haandskrifter) endel saakaldte **Dombøger**, for det meste fra det 16de, eller Begyndelsen af det 17de Aarhundrede, der indeholde et Udvalg af vigtigere Herredagsdomme, som man i den Tid til privat Brug har ladet samle og afskrive, og det saaledes, at for en stor Deel de samme Domme forekomme gjentagne i de forskellige Haandskrifter, dog ikke uden nogen Afvigelse i disses Indhold, og i Antallet af de optagne Domme. Desuden bevares endnu i Høiestes Rets Archiv endel af de saakaldte „Rigens Dombøger", der indeholde samlede og autentiske Afskrifter af udstedte Herredagsdomme; men uden Tvivl dog ogsaa kun et Udvalg af den store Mængde af saadanne Domme, der aarlig affages. Disse vigtige Dombøger naae i Tiden op til 1540. Foruden dem, har Udgiveren siden den ovenfor anførte „Prøve" udkom, erholdt til Brug de gamle Dombøger fra Viborg Landsting (fra 1608 af), der endnu have i Behold ved Jyllands Lands-Overret; og han vil uden Tvivl, ligesom disse, ogsaa benytte Sjællandsfars Landstings ældre Dombøger, hvis saadanne ere bevarede. En ikke mindre rig og fortrinlig vigtig Kilde er den Samling af originale **Dom-Breve**, udstedte ved Herredagene, som glemmes i det Kongl. Geh. Archiv, og hvis Benyttelse ligeledes er en Udvidelse og Berigelse af Statsraad Rosenvinges Forehavende, som Prøvens Forord ikke omtaler. Denne meddele i øvrigt 3 Domme, 1490, 1558 og 1584, angaaende Retsmaterierne om Dommens Execution, Landsforræderi og Tiendoms Afhændelse, saaledes aftrykte efter forskellige Riber, og oplyste ved Anmærkninger m. m., som Barket's Indretning og ydre Form er paatænkt at skulle blive. Hermed vil dog ske den væsentlige Forandring, at i Steedet for at de i Samlingen optagne Domme, i Følge Forandringer, skulle ordnes under visse Afdelinger med Hensyn til de i dem behandlede Retsmaterier, saasom Arv, Drab, Sandemænd, Egteskab, o. s. v., men i enhver saadan Afdeling i Chronologisk Orden: efter Udgiveren nu i Barket selv at indføre Dommene i uafbrudt Chronologisk Følge. Uden Tvivl er ogsaa denne Fremgangsmaade den rigtigste; da den ikke allene letter Bogens Brug i

historiske Hensyn; men derved ogsaa i mange Tilfælde undgaaes den Nuelighed, at een og samme Dom kan angaa flere Retsgienstande, og indeholde Retsætninger, der vilde komme til at høre under mere end een Rubrik. Et retsvidenskabeligt Register over Dommene, ordnede under visse Hoved-Rubriker, ligesom et mere specielt alfaberisk Register over deres Indhold, vil med mere Nytte træde i Stedet for Dommenes Afstrykning under visse Classer og efter Materierne. Det maa høilighen interessere enhver Elsker af fædrelandsk Historieforskning og dansk Retsstudium, at Trykningen af dette vigtige Værk alt er begyndt, og vil fortsættes under Arbeidets fremskribende Udførelse.

4.

Et efterladt historisk Arbejde af F. H. Jahn.

Bløndt de Uarbejdede, Samlinger og Optegnelser af historisk Indhold, som den 1828 i en Alder af ikke fuldt 40 Aar, ved Følgerne af overbrevne Anstrengelser i literaire Arbejder borttrykkede Capitain F. H. Jahn efterlod sig, er et Manuskript af betydeligt Omfang, under Titel af: „Danmarks politisk-militaire Historie, fra Sigurd Snogsle til Waldemar Atterdags Tid.“ Det har været lagt til Grund for de offentlige Foredrag, Forfatteren, efter høiselig Kong Frederik den Siettes Befaling, holdt for Garnisonens Officerer over den danske Krigshistorie; men Formen er i det Hele mere som et til Trykken bestemt Manuskript, end som et Udkast til Forelæsninger. Den Udsøbes Søn, Lieutenant Jahn, der allerede ved et militairhistorisk Arbejde har lagt for Dagen, at han søger at træde i sin fortiente Faders Spor, agter, efter Raadførelse med et Par af dennes sagkyndige Venner, at udgive dette Haandskrift, i det Hele næste uforandret, men med Tilføielser af enkelte Anmærkninger, hvortil nyere historiske Undersøgelser kunne give Anledning. Dette Jahnske efterladte Arbejde, der vil kunne danne et Slags Forberedelse til Forfatterens Politisk-militaire Historie af Unionstiden indtil Kong Hanses Død, vil udkomme i samme Format som denne, i Hefter paa 4—6 Ark, og er beregnet at ville udgiøre heneved 60 Ark.

5.

En geographisk Retteelse.

(Indsendt af Hr. Pastor J. F. Fenger i Kiønge).

S historisk Tidsskrift III. 1 S. S. 154 Note 2 siges efter en af Hr. Begtrup meddeelt Oplysning, at kun een Landsby af Navnet Næssby findes i Siølland. Dette er urigtigt; thi Undertegnede kender 3 siøllandske Landsbyer af dette Navn, nemlig, foruden det Næssby som ligger i Lybjerg Herred (ved Naen), et Næssby ved Skoven i Sorstrup Sogn, Slagelse Herred, og et Næssby ved Stranden i Stillinge Sogn. De findes alle tre paa de siøllandske Amtskort."

J. F. Fenger.

6.

Opdagede Fragmenter af et hedensk-tydsk Digt.

Den ved sine Arbejder i den historiske Forskning, særdeles for den Pergamiske Udgave af den tydske Histories Kilde-Skrifter, længe bekendte Historiker Dr. G. Waig, Medlem af vort Selskab, (nu Professor ved Universitetet i Kiel) har forøget sine tidligere heldige Opdagelser af skulte Brudstykker og Codices fra Middelalderen, med et nyt, ikke mindre interessant Fund. I den rige Manuskriptsamling, tilhørende Domcapitlets Bibliotek i Merseburg, har Hr. Prof. Waig i et latinsk Haandskrift, (No. 58, 92 Pergamentblade i Quart) midt iblandt Stykker af Kirkesædne, skrevne af forskellige Hænder og til meget forskellig Tid, opdaget et Fragment af to forskellige gammeltydske Digte, tilsammen tolv Linier. Deres Mærkværdighed, foruden en høi Alder, er fornemmelig beafgiørt hedenske mythologiske Navne, som deri forekomme; nemlig, foruden 5 mere eller mindre dunkle eller ubekendte: *Wodan* og *Balders* („*Balders Volo*" o: *Balders Fole*.) Deuden synes at forekomme *Freia* (Fruå) og *Fulla* eller *Fylla* (Follå), der i den nordiske Mythologie beskrives som Gudinden Frigg's fortrolige Terne (*Wifene*); ligesom ogsaa det tydske mytiske Væsen *Sunna* (Sol), som J. Grimm først i sin tydske Mythologie har fremhævet. Indholdet af det ene Fragment er ikke uinteressant. Odin og Balder fore til Skoven (*vuoron zi holza*); da blev Foden paa Balders Fole forvredet (*birenkit*); ved Tryllesang af Fruå og Volla, Sinthgund og Sunna, og af Wodan selv, „som bedst han kunde" („*so he wola conda*") blev Foden helbredet, eller sat i Bed, „Bren til Been, Blod til Blod, Lem til Lemmer, som om de vare limeede":

Ben zi Bena, Bluot zi Bluoda,

Lid zi Geliden, so se gelimade sin.

Den første Mærkværdighed herved er maaffee den, at en meget lignende Trulleformular eller Tryllevers, hvor Jesu Navn er indsat for Balders, endnu i det 18de Aarh. kendtes i Norge. (Grimm anførte den allerede af H. Hammonds nordiske Missionshistorie, Kbh. 1787 S. 119, i Anh. til sin Mythol. S. CXLVIII). Han troer, at dette end mere maa bestrøke den Mening, at man ogsaa i den christelige Tid længe hemmeligt har brugt hedenske Formularer til Besværgelser; da man ellers ikke let kan forklare sig, at en Munk eller Gejstlig vilde have optegnet de hedenske Linier.

Nylig har J. Grimm i en Afhandl. (oplæst i det Berlinske Videnskabs-Academie, 8. Febr. 1842) beskrevet og opløst den mærkelige Opdagelse, med al den Glæde af og over samme, som man vil kunne forudsætte hos den store Oldtidsforsker og Oldtidsolker, hvis Begreifning og Borme staaer ved Siden af hans Lærdom. (Über zwei entdeckte Gedichte aus der Zeit des deutschen Heidenthums. Berlin 1842. 26 S. 4. med Facsim.) I Ordforklaringen frembyder et mytisk Navn „Phol“ de største Vanskeligheder. Skriften tillægger han „med Sikkerhed“ Begyndelsen af det 10de Aarhundrede; de to Fragmenters Sprog-Måder synes noget forskiellig; „kan det ældste — mener han — ikke gjerne have været til, et Par Aarhundrede tidligere end Afskriften?“ Sprogformen antager han, snarest at henvise til Thüringen.

7.

Holbergs eneste Monument i Kiøbenhavn.

Efter Baron Holbergs Død varede det 26 Aar, inden man i Sorø Kirke-fatte ham det eneste offentlige Mindesmarke, som, foruden Mindestenen paa Jægerspris, hidtil er reist over den uheldige Forfatter: En Sarkophag af norsk Marmor, med to Basreliefs af Biederwelts Haand, og med en temmelig knap Indskrift, der i Stedet for Fødsels- og Dødsaar, kun har det mindre væsentlige Aar, da dette Gravminde blev særdigt. Dette Monument, i en simpel og ree Stil, uden al Glænde og Prunk, er, skøndt uden egentlig artistisk Betydning, Holberg ikke uværdigt. Det var at ønske, at den nærmeste Efterfølgte ogsaa i andre Henseender havde vist mere national Pietet imod en Forfatter, hvis Fortjenester af den danske Litteratur saa at sige ere uvurdeelige; og at man saaledes ikke ogsaa imod ham havde gjort sig skyldig i den ligegyldige Forsømmelse, der har ladet vore berømte Mænds personlige Grindring enten reent udbøe, eller henfoinde til et fattigt, uføldestgjørende Omvælt. Desværre har hiin Forsømmelse ogsaa fundet Sted med Holberg, til hvis Biographie samtidige Materialier, Optegnelser, Breve og andre Papirer eller trykte Noticer, saa godt som aldeles mangle. Det er ikke ligegyldigt, men heldigt og glædeligt, at hvor

Mennesker have været lunkne og forsømmelige, har Naturen i et Aarhundrede ladet vore og trives det eneste Monument over Holberg, som Kiøbenhavn eier inden for sine Væge: To af de frodigste og frønneste Træer, som den Ødelæggelsens Land, der i det 19de Aarhundrede forsølger ethvert plantet og naturligt voksende Træ i og omkring Hovedstaden, lykkeligt har skaanet. Dette er de to herlige, store vilde Kastanietræer, som endnu vore ved Indgangen til den Gaard paa Piørnet- af lille Kan-nike-Stræde og store Fiolstræde, der nu er Vor Frue Kirkes Proost-gaard, og fordem, som Professorgaard, var **Holbergs Residents**, hvor han paa 14de Aar havde boet i den Tid af Aaret, som han ikke tilbragte paa Terkløse Gaard og sine øvrige Godser, og hvor han døde den 27de Januar 1754. Da Universitetet omsider tog den Beslutning, som det havde været ønskeligt, at man havde kunnet undgaae (det med sin overflø-dige Rigdom forlegne Sorøe Academie burde have kiøbt Grunden, og ladet Holbergs Gaard paa ny opføre til academisk Brug): at sælge og ud-stykke Gaardens vidtløftige Areal, stod endog disse to herlige og monu-mentale Træer i Fare for at dele Skiebne med det berømte Shaltpearste Morbær-Træ. Det gjaldt om at miste fire Aen af den Grund, der var bestemt til at opføre en ny Capellan-Bolig, eller om ogsaa at sælge hiint lidet Stykke af Areal, da Capellanen, som der siges, hellere vil undvære at beboe en egen Gaard paa den classiske Grund. Endelig seirede den ædlere Følelse over en alt for uærdig Deconomie; man affød de fire Aens Jord, **Holbergs Træer** vare frelste, og brede nu deres stolte, løvrige Kro-ners grønne Hvalving ud over Porten, hvor fordem Holbergs Indgang var, over Gaden, hvor han saa ofte har vandret, og over den høie, anseelige Muur, der endnu freder et Stykke af hans Gaardsplads. Maaſkee vil det Forſlag: at en simpel Mindetavle, indfat i Muren, maatte bevare Er-indringen om det Sted, hvor Holberg døde, og om disse Træers historiske Betydning, ikke findes ubetimetigt.

Ved at søge Underretning hos Sagkyndige, har jeg tilveiebragt saamegen Visshed om disse to udmærkede frodige og anseelige Kastanietræers Alder (det ene af dem holder i Omfang 8 Fod 2 Tommer, det andet 6 Fod 9 Tommer, Maalet for begge i en Høide paa Stammen af 5 Fod fra Roden) at de maa antages at have en Alder af i det mindste 100 til 120 Aar. Det synes dog antageligt, at de først ere plantede efter Branden 1728, og da vel ogsaa først efterat denne og de øvrige saakaldte gamle Professor-Residentser vare færdigbyggede, nemlig 1735. (s. J. Badens Efterretning om Professor-Residentserne i hans Univers. Journal. 5te Aarg.) I saa Fald vilde de kun være 100 Aar gamle, eller noget derover. Maaſkee ere de heller ikke ældre, end det Aar, da Holberg tog denne sin sidste Professor-Bolig i Besiddelse, og da plantede ved ham selv.

(1740.) Om denne Gaard har Hr. Cand. N. Ramussen givet mig følgende Underretninger, som det ved denne Leilighed kan være passende her at meddele:

„Denne Professor-Residentens var første Gang bleven opteret af den gamle theologiske Professor, Hans Steenbuch. Denne levede ugift, og kunde da saameget bedre lade den ved sine Stiftelser bekjendte Læge, Justitsraad, siden Statsraad J. Bing, der ogsaa var ugift, boe i Gaarden hos sig; ogsaa synes Steenbuchs Søster søn, Wilhelm Worm (Digteren, † 1737) at have haft Bolig hos Steenbuch. Efter Steenbuchs Død, den 21de Junius 1740, opteredes Holberg, der allerede ved Residenternes Opnagelse første Gang havde opteret, hans Residentens. Ved Auktion efter Steenbuch midt i September folgtes endeel Inventarium og „nogle Træer og Hauge-Geværter,“ hvilket Alt Holberg maaskee ikke har villet beholde; thi allers modtog og betalte han det øvrige Inventarium ved Residentens ved Sammes Tiltrædelse (Hofmans Fundatser, I. 246—47), hvilken uden Tvivl har fundet Sted til Mikkelstdag samme Aar 1740, da nemlig Auktionen efter Formanden holdtes saa betids, og netop kort før dette Tidspunkt, og da Steenbuch ikke efterlod nogen nær Slægt, (som Enke eller Børn) der kunde ville beholde Gaarden Naadsensaaaret igjennem. Hos Holberg boede til Leie Prof. J. P. Ancher sen (1746 — s. Anecdoten i Suhms samlede Skr., XIV. 243—244 — 1747 og uten Tvivl endnu 1749) og efter ham Prof. Muntze (som det synes, fra Vinteren 1749—1750; 1751 og uden Tvivl endnu 1753, altsaa formodentlig til Holbergs Død.) Efter Holberg opteredes hans Residentens af Matematikeren Justitsraad Ramus, endskiøndt denne havde sat sin forrige Residentens „udi en meget god Stand.“ Efter Ramus († 1769) fulgte Wadskjær, der, som man ser af hans vidtløftige Skrivelser angaaende denne Option, især havde den ledige Residentens Have i Sigte, da han var en stor Haveelsker, men ved sin egen Residentens ikke havde anden Have end en liden, af ham selv anlagt. Efter Wadskjær († 1779) beboede (Procantsler) Janson og efter ham (fra 1789) G. F. Hornemann denne Residentens.“

Endnu kan her tilføies: at der eksisterer en anden Samling af monumentale Træer, som bør anbefales til den omhyggeligste Bevaring. I Haven ved Tersløse Gaard, hvis yderst simple Bindingværks Bygning i det Udvoortes omtrent skal være uforandret siden Holbergs Levetid, vore (om jeg ikke feiler) 5 Lindetræer, omkring en ved Kunst anlagt Jordforhøining, med Udfigt til Marken. Paa Høien findes et Bord af en tyk, ottekantet, oven til glat fløden Steenplade, hvilende paa en temmelig svær Træ-Pille. Disse Træer skal, efter Sagnet, Holberg have ladet plante; og deres Alder, efter Barkten og Størrelsen at dømme, vidner ikke derimod. Endnu fører ogsaa dette Sted i Byen Ravn af „Baron Holbergs Ensthuus“.

G. Molbeck.